

DELAVEC

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Šteinska ul. 6/II.

GLASILO ZDRUŽENE DELAVSKE STROKOVNE ZVEZE JUGOSLAVIJE.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.— Za članstvo izvod po 1-10 Din.

Oglasi po ceniku.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni z štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije so poštne proste.

Delavsko zbornico — delavcem!

Spodaj priobčujemo okrožnico demokratično-zibambulske »Neodvisne delavske liste« na podjetnike v ptujskem okraju. Tako okrožnico so razposlali združeni demokrati in narodni socialci na vse svoje kapitaliste v Sloveniji.

Ker so ti gospodje, zlasti nacionalni socialci izgubili vsako zaupanje med delavstvom in se radi tega med njimi ne upajo več prikazati s svojo pravo firmo, se poslužujejo raznih imen, kakor: »Neodvisna delavska stranka«, »Neodvisna delavska lista«, »Združene neodvisne strokovne organizacije«, »Neodvisna delavska stranka in Neodvisne strokovne zveze so bile — kakor je znano — organizacije, ki jih je predlansko leto razpustila Pašić-Pribičevićeva vlada, ker so te zveze združevale levičarski proletariati. Demokrati in narodni socialisti so glasovali za zakon o zaščiti države, ki je vzel delavstvu Jugoslavije svobodo govora, tiska, organizacije in stavke ter razpustil revolucionarne delavske organizacije. Danes pa prihajajo med isto preganjano delavstvo isti reakcionarni demokrati in nacionalistični socialci z ukradeni firmo od njih samih razpuščenih delavskih organizacij. Toda ta predrzni in nesramni trik se jim ni posrečil.

Zato se danes obrača njihova »Neodvisna delavska lista« naravnost na podjetnike, da naj ti terorizirajo delavce in da naj podjetniki sami oddajo glasovnice svojih delavcev za »Neodvisno delavsko listo«, katere predstavniki bi sploh odpravili Delavsko zbornico, če bi prišli vanjo.

Klerikalci niso prav nič boljši. Tudi za njihovo »Jugoslovansko strokovno zvezo« se krijejo: Zadržana gospodarska banka, gospod Pollak in drugi »krščanski« izkoriščevalci delovnega ljudstva.

Delavci, branite Delavsko zbornico! Ohranite jo sebi! Rešite jo pred kapitalisti in njihovimi podrepaniki!

Volitve so tajne. Noben podjetnik vas ne sme siliti, da bi njemu oddali svojo glasovnico. Kjer koli bi to delodajalci poskušali, takoj pismeno javite zadevo na Glavni volilni odbor »Združene delavske strokovne zveze Jugoslavije«, da ta poskrbi, da bodo kaznovani vsi oni, ki bi skušali terorizirati delavstvo pri teh volitvah.

Zaupniki, upoštevajte in izvršujte navodila, ki vam jih je poslal Glavni volilni odbor »Združene delavske strokovne zveze«! Bodite možje na mestu te dni, ko se bodo razdelile med delavstvo glasovalne kuverte za volitve v Delavsko zbornico!

Niti enega delavskega glasu ne sme dobiti »Neodvisna delavska lista« ali »Jugoslovanska strokovna zveza«, kajti te liste so postavili podjetniki.

Vsi delavci morajo glasovati kot en moč za edino in enotno resnično delavsko listo:

»ZDRUŽENO DELAVSKO STROKOVNO ZVEZO JUGOSLAVIJE«.

Potem bo pripadala bodoča Delavska zbornica delavcem.

Potem bo bodoča Delavska zbornica delavska skupščina, ki bo zaježila socialno reakcijo in ki bo izdatno podprla delavstvo v njegovem boju proti izkoriščanju in zatiranju ter za boljše svobodno življenje.

Prečitajte si sedaj to okrožnico »Neodvisne delavske liste« in razložite jo delavcem, da bo zadnji nezavedni proletarec spoznal, da se za listo gg. Juvana, dr. Bohinca in Terseglava skrivajo podjetniki, ki bi radi zadali delavstvu najhujši udarec s tem, da bi mu odvzeli delavsko zbornico. Ta famozna okrožnica se glasi dobesedno sledeče:

Strogo zaupno! — Ptuj, 8. jan. 1926.

Delodajalci, pozor!

V smislu zakona se vrše v prihodnjih dneh volitve v »Delavsko zbornico«, ki so iste važnosti za vsakega delodajalca kakor delojemalca.

Kakor razvidite iz priloženega oklica, bo ta zbornica vplivala na delavsko zakonodajo, kakor na ublaženje razmer med delodajalci in delojemalci.

Grozí nevarnost, da se polaste te zbornice ali komunistična-socialdemokratska stranka ali rimsko-reakcionarna, ki so postavile svoje lastne liste.

Kakor bi izgledala zakonodaja in medsebojno razmerje v teh slučajih, nam daje najboljši zgled zgodovina zadnjih let v Rusiji in v današnji fašističevski teror v Italiji. Če hočete varovati tudi svoje gospodarske interese in koristiti Vašim delavcem, Vas pozivljamo, da zastavite ves svoj vpliv na svoje nastavljenice, da glasujejo za »Neodvisno delavsko listo«, o koje ciljih Vas točneje pouči priloženi oklic.

Za te volitve je upravičen vsak Vaš nastavljenec brez ozira na spol, ki je bil 5. decembra 1925 pripravljen pri katerikoli zavarovalnem zavodu (bolniška blagajna, bratovska skladnica, trgovsko bolniško društvo itd.) dopolnil 25. leto starosti in se mu dostavi glasovnica, ki obstoji v volilni kuverti, ali je upravičen sam isto dvigniti pri ekspozituri tuk. Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, kar velja za slučaj oddaljenosti 5 km. V okrožju razdalje do 5 km od Ptuja mora namreč volilni upravičenec dvigniti to kuverto osebno — pri obratih čez 20 nastavljenec se dostavljajo te glasovne kuverte tudi v tej razdalji potom kontrolorja Okrožnega urada delodajalcu — izven te razdalje se te glasovnice dostavljajo po navedenem kontrolorju ali pa potom pošte.

Vplivajte na svoje nastavljenice, da dvignejo te kuverte najkasneje do 27. januarja, oziroma, ker se iste dostavi v Vaše roke, da Vam jih Vaši nastavljenici zopet vrnejo, katere izvolite doposlati na popolnoma zanesljiv način najpozneje do 2. februarja 1926 podpisaniemu odboru, ki ima svoj sedež v »Narodnem domu« v Ptuj, ako ne bi prišel istih osebno pobrati koji naših zaupnikov, ki se izkaže s tozadevnim pooblastilom podpisanega odbora.

Tozadevno kandidatno listo vložiti v kuverto tukajšnji odbor sam.

Vaša naloga je torej, da Vam nastavljenec izroči prazno kuverto z njegovim podpisom na zadnji strani.

Varujte torej svoje interese, da ne bodele trpeli škode.

Volilni odbor »Neodvisne delavske stranke«.

8. Strokovne organizacije kot obrambni in napadalni organi delavskega razreda se morajo postaviti odločno proti vsakemu sodelovanju z buržuazijo in proti vsakemu poskusu, ki bi strokovne organizacije mogel spraviti s poti razrednega boja.

9. V vseh bojih delavskega razreda mora strokovna organizacija stati vedno na čelu borbe v prvih vrstah, kar pa ne pomeni, da moramo vedno stati na stališču ofenziv. Sklepi za akcijo morajo odgovarjati rezultatom točne analize stvarnega položaja in okolnosti z ozirom na naše in nasprotnikove sile. Ne samo napadati, ampak tudi v redu umikati se mora znati razredna strokovna organizacija.

III. Akcije.

10. Podlaga strokovne taktike je akcija proletarskih množic in njenih organizacij proti kapitalu.

Čim večji je pritisk in moč množic, toliko večji, toliko trajnejši bodo uspehi. Pod akcijo razumemo vse vrste neposrednega pritiska delavstva na kapitalistični razred: štrajk, bojkot, demonstracije itd., ki imajo za namen zboljšanje delovnih, gmotnih ali političnih razmer.

1. Vseh oblik akcij ni mogoče naštetj niti jih analizirati, ker so te oblike lahko različne in odvisne od položaja. Merodajno pa je, da morajo le akcije množic računati na uspeh. Važnost akcij je tudi v tem, ker se v akciji združijo poedine delavske grupe, ker se le v akciji doseže strnitev delavskih množic, kar je eden najvažnejših predpogojev za zmago delavstva nad kapitalom.

12. Delodajalci — kapital — vedno izvajajo akcijo in ne razmišljajo mnogo. Oni se poslužujejo vseh sredstev, ne plašijo se pred ničemer.

Udušenje štrajka z oboroženo silo, razpuščanje organizacij, zapiranje in preganjanje voditeljev, militariziranje obratov, izpori, znižanje plač, poslabšanje delovnih pogojev, vse to so oblike neposredne akcije kapitala.

13. Tudi delavstvo se ne sme principiarno omejevati samo na eno posamezno obliko akcije. Uporabiti se morajo v vsakem slučaju take metode in taka sredstva, ki dajo največ upanja na uspeh.

IV. Strokovne organizacije po industrijah.

14. Zadnja leta so nam pokazala vso slabost strokovne organizacije, ki je organizirana po principu posameznih kategorij. Narasčanje kapitalističnih organizacij, njihovo grupiranje po industrijskih strokah kakor tudi njihovo centraliziranje goni tudi proletariati, da ustvarja industrijske strokovne zveze.

V. Obratni zaupniki.

15. Vsaka tovarna, vsaka delavnica, postaja itd. mora postati trdnjava za proletarsko stvar. V obratih moramo ustvariti organe za odpor in obrambo proletarskih interesov, v katerih bo sodelovala celokupna masa obrata.

16. Najboljše oblike organizacije v obratu so obratni zaupniki, ki morajo biti voljeni od vseh delavcev v podjetju brez ozira na njihovo politično, versko ali nacionalno orijentacijo in brez ozira na to, so li strokovno organizirani ali ne.

17. Obratni zaupniki niso nobeno nadomestilo strokovnih organizacij, temveč samo oblika razvijanja vpliva strokovnih organizacij nad celokupnim delavstvom in oblika pritegnitve neorganiziranih v sodelovanje in boj. Razdelitev funkcij med obratnimi zaupniki in strokovnimi organizacijami bo rezultat razvoja. Strokovne organizacije bodo s pomočjo obratnih zaupnikov seznanjale neorganizirane delavske množice z nalogami in delom in cilji strokovnih organizacij. »Zakon o zaščiti delavcev« daje možnost, da na bazi njega prično s tem delom.

VI. Splošno.

18. Pri vsakem boju in tudi pri uspešnih dnevnih akcijah je treba poudarjati, da se v okvirju kapitalistične družbe ne more odpraviti niti brezposelnosti, niti izkoriščanja, niti nobenega drugega vprašanja, ki so samo posledice kapitalističnega družabnega reda in da naša zahteva ni samo zboljšanje mezd, temveč, da je naš končni cilj: odprava meznega sistema sploh.

Zato smatra konferenca, da so najvažnejše bodoče naloge sledeče:

VII.

a) Organizirati večino delavstva, brez ozira na njegovo politično prepričanje v enotnih razrednih strokovnih zvezah, ki morajo sloneti na načelih: nezprosne razrednega boja, strankarske neodvisnosti in proletarske demokracije. Pri tem pa je treba posvetiti največjo pažnjo delavstvu gospodarsko najvažnejših industrijskih panog, kakor so železnica, rudarska, kovinarska, kemična industrija.

Resolucija

o bodočih nalogah strokovnih organizacij v Sloveniji.

(Sprejeta na oblastni konferenci Strokovne komisije.)

Po zaslišanju poročil in debate ugotavlja pokrajinska konferenca ZDSZJ za Slovenijo:

I. Pogoji boja.

1. Naloge in taktiko strokovnih organizacij določata stanje in jačenje razrednega boja.

2. Kolosalno narasli državni dolgovi, kratkotrajna prosperiteta poedinih industrijskih strok, vedno v manjših presledkih ponavljajoče se krize, ekonomska nestalnost, v zvezi s tem brezposelnost, propadanje kmetijstva povzročajo nujno tendenco zniževanja mezd, poslabšanje delovnih pogojev in socialne zakonodaje, s čimer si poskuša kapitalistična družba obdržati ekonomsko, politično in socialno ravnotežje.

3. Socialni boji postajajo v vseh državah vedno ostrejši, proletariati kaže voljo, si v boju priboriti zboljšanje neznosnega položaja, za kar je eden predpogojev zedinjenja razcepljenih strokovnih organizacij v nacionalnem in internacionalnem obsegu.

4. V boju zoper nezadovoljne ljudske množice uporablja buržuazija vsa sredstva in v tem ne loči politike od gospodarskih vprašanj.

5. Naloge strokovnih organizacij so danes vsled kompliciranejših in poostrenih socialnih in političnih odnosov drugačne, kakor so bile pred vojno in tudi metode in sredstva boja strokovnih organizacij morajo biti drugačna.

II. Bojevne metode in sredstva.

6. Strokovne organizacije se ne smejo niti za trenutek ločiti od množice, od njenega boja za vsakdanje potrebe. Zato je eno najvažnejših vprašanj strokovne taktike sodelovanje v vseh vsakdanjih bojih in te boje spraviti v sklad in zvezo s splošnim bojem za zmago proletarske stvari.

7. Vprašanja mezd, tarifnih pogodb, socialno politične zakonodaje, brezposelnost, stanovanjsko vprašanje, pokojninsko, nezgodno in bolniško zavarovanje, zaščita dela ženskih in mladoletnih, finančna in davčna politika vlade in še druga vprašanja, ki so v zvezi s strokovnim gibanjem proletariata, vse to mora biti material, mora biti polje dela strokovne organizacije. Med vsakodnevno delo in naloge strokovnih organizacij pa spada tudi sistematična razredna vzgoja članov in propaganda med neorganiziranimi za vstop in sodelovanje v strokovnih organizacijah.

b) Delati na to, da se pridružijo ZDSZJ tudi one strokovne organizacije, ki priznavajo sicer razredni boj, pa se nahajajo še vedno izven vsake strokovne centrale, kakor so grafičarji, natakariji, stavbinci itd.

c) Pripeljati v ZDSZJ vse ono **narodno socialno** delavstvo, ki obsoja Zvezo in paktiranje svojih voditeljev z demokratsko stranko.

č) V pogledu strokovnega gibanja cele Jugoslavije delati z vsemi močmi za zedinjenje CRSOJ-em, ki še vedno ni v krogu združenih strokovnih organizacij.

d) V pogledu internacionalne strokovne politike je treba nastopati odločno za zedinjenje Amsterdamske in Moskovske strokovne internacionale v eno samo **enotno strokovno internacionalo**.

e) Bojevat se za obrambo 8-urnega delovnika v industriji in obrti, za ureditev plač sorazmerno z draginjo, za izvajanje vseh zakonskih zaščitnih odredb za delavstvo, za uvedbo polnega zavarovanja v slučaju nezgode, onemoglosti, starosti, smrti in brezposelnosti. Boriti se za odpravo davka na ročno delo in za uvedbo dajatev za onemoglo in starostno zavarovanje.

f) Boriti se za državno podporo brezposelnih in za njih zaposlenje pri javnih in občinskih delih.

g) Boriti se za priznanje **obrtnih zaupnikov** in izvesti te volitve v vseh onih podjetjih, kjer se še niso vršile. Za svobodo združenja, zborovanja, govora in proti vsem izjemnim zakonom, ki to svobodo jemljejo.

h) V dosegu teh namenov je treba voditi tako finančno **politiko**, ki bo ustvarila močan bojovni fond in omogočila vsaj najnujnejšo podporo članom v slučaju meznega gibanja, preganjanja in brezposelnosti ter pravovarstvo. Osebnih pisarniških izdatkov morajo biti minimalni, zboljšati zveze z delavskimi gospodarskimi organizacijami, katerih dolžnost je podpirati strokovno organizirano delavstvo v svojih bojih.

i) Pritegniti je treba delavsko mladino k aktivnemu delu v strokovnih organizacijah in se zavzeti za zaščito vajencev in žensk.

j) Rešiti vprašanje vseljevanja (imigracije) inozemskih in izseljevanje (emigracije) domačih delavcev.

k) Zboljšati strokovni tisk in za izžolovanje strokovnih funkcionarjev iz vrst tovarniških delavcev organizirati strokovne šole v glavnih centrih.

l) Delegacija ZDSZJ v bodoči Delavski zbornici mora v sporazumu in po direktivah svoje strokovne zveze zastopati delavske interese na vseh poljih in ustvariti Delavsko zbornico za resnično zaščitnico delavstva pred socialno reakcijo.

m) Boriti se neizprosno proti vsem žoltim organizacijam, ki so slepo orodje v rokah podjetnikov proti delavcem.

S takim delom za delavske interese si bodo enotne strokovne organizacije pridobile zaupanje med najširšimi plastmi delavstva in bodo lahko večino delavstva organizirale v svojih vrstah ter s tem tudi izvršile svoje naloge.

D. A.:

Ob zaključku leta.

Ob koncu leta si navadno dela vsakdo bilanco čez svoje življenjske dogodke in premoženjsko stanje v pretečenem letu. Tako se bodo sestali sedaj razni gg. lastniki veleposestev, bank in industrije, da pregledajo svoje zaključne račune ter ugotovijo, v koliko znašajo dividende od njih delnic, koliko bodo znašale njihove tantieme itd. In, kakor je razvidno iz splošnega gospodarskega stanja v državi, njih žetev ne bo slaba.

Je pa še nekdo drugi, ki bo tudi, hote ali ne-hote, mislil, stoječ pred golim dejstvom, na bilanco svojega življenja v pretečenem letu. In to je delavstvo v državi. Tu so rudarji, kovinarji, železničarji in drugi delavci, ki so celo leto pridno delali v rovi, tovarnah in železnicah. Ustvarjali so s svojim delom dobiček svojim gospodarjem, a sami za sebe in svojo družino so pridelali pomanjkanje, glad in obup. In če že ti imajo po milosti podjetnikov in svoji lastni nezavednosti tako slabo bilanco za svoj trud, kaj še le oni tisoči in tisoči nesrečnežev, katere je kruta usoda po krivdi kapitalističnega sistema vrgla iz tovarne, rudnika in drugih podjetij na cesto, kjer kljub svoji zmožnosti niso v stanju, da si zaslužijo svoj kruh za sebe in svojo družino. Pa ne še samo to, davčni vijak je letos še ta bori zaslužek obdavčil, in minister za socialno politiko se na pritisk delodajalcev trudi v potu svojega obraza za poslabšanjem socialne zaščite delavstva. Tako izgleda letos bilanca delavskega razreda pri nas. Kako dolgo bo še tako izgledala, je pa odvisno od delavstva samega!

Žrtve dela.

Statistika o nezgodah v rudarski industriji Slovenije za leto 1924 nam pove, da se je v tem letu smrtno ponesrečilo 26 rudarjev, a s težjimi in lažjimi poškodbami pa je bilo število ponesrečenih 296. Če vzamemo število nezgod za letošnje leto, kar sicer natančno še ne moremo ugotoviti, a vendar je razvidno iz poročil, da tudi letošnja bilanca teh žrtev ne bo zaostajala za lanskim, temveč bo število težjih ponesrečenecv še večje. Čudno je pri tem,

ČAJNA ROČKA
modra
Čaj za dame
mila, cvetna, ne razburjajoča,
lahkoimenovana
Ruska čajna mešanica
posebno primerna za pripravo
samovarju,
ker tudi pri daljšemu vžetenju
ne postane grenka.

Svoj k svojim!

Nekatere tvrdke se branijo oglašati v delavskem tisku. —

Delavski gospodar, delavska gospodinja se bosta branila njihovih izdelkov. —

Kdor ne oglašja v

„Delavcu“

naj ne išče odjemalcev med delavstvom!

Sodrug!

Zahtevajte po vseh brivnicah, kavarnah, gostilnah „Delavca“! „Delavcu“ naj ne manjka v nobenem javnem lokalu!

da se ravno pri največjem in najmodernejšem rudarskem podjetju — pri Trboveljski družbi — največ teh nesreč pripeti. Samo v Zagorju imamo letos zaznamovati že 4 smrtne slučaje. Dne 17. novembra n. pr. se je v rudniku Kotredež smrtno ponesrečil rudar Franc Ino, star 23 let. Kaj pa še le Trbovlje, osobito podjetje Dukič, kjer že človeške kosti kar na debelo meljejo. To nam da misliti, in se moramo vprašati, kje tiči ta vzrok, da se število teh nesrečnežev tako množi. To ni težko ugotoviti. Če samo nekoliko zasledujemo delo, pridemo do ugotovitve, da je glavni vzrok v tem, da rudarski podjetniki, osobito Trboveljska družba, tirajo delavstvo potom svoje nikdar zadostne gónje za produkcijo, naravnost v pogubo. Dan za dnevom se vrše dnevna povelja (raporti) paznikov in nadzornikov in povsod sklep: produkcija, produkcija. Od raporta se razlete ti pazniki kot lovski psi po rovi, ter kriče nad rudarji: kohl, kohl, Förderung, Förderung; mi moramo dobiti danes toliko in toliko vozičkov! In ni čuda, če potem slabo plačani rudar brezobzirno dela, ne oziraje se na desno in na levo in tako prezre vse nevarnostne odredbe ter koplje in koplje ta črni diamant, dokler mu podzemne sile ne ugasnejo to že itak borno luč njegovega življenja. No in kaj pa potem? Po odredbi nekega rudarskega zakona pride od pristojne rudarske oblasti tozadevna komisija na lice mesta in ugotovi v 99ih slučajih, da je dotičnik sam kriv svoje nesreče. Nesrečneža pokopljejo ob zvokih rudniške godbe, pod varstvom sv. Barbare. Žena ali sorodniki dobe posmrtnino in rentni odbor določi rento — pa mirna Bosna. Drugi dan se pa zopet vpije po rovi, premog — dokler zopet druga žrtev ne pade. In tako gre naprej in naprej in število žrtev dela je vedno večje. A žal vedno večje je pa tudi število onih vdov in sirot, ki so pri tem izgubile svoje najdražje — svojega hranitelja.

Nepopisen srh in stud mora človeka prevzeti napram tej tako lakomiselni moritvi dragocenih človeških življenj. Mi vemo sicer, da rudarski podjetniki sami na tem ne bodo nikdar nič spremenili. Kaj jim mar človeško življenje; glavno je dobiček in zopet dobiček. Vemo tudi, da rudarska oblast sama ne bo nikdar nič ukrenila, ker ona je v glavnem za to tukaj, da podpira gospodarsko povzdigo rudarskih podjetij, a socialna zaščita rudarjev ji je le priložnostno postransko delo. Vemo tudi, da je v Vidovdanski ustavi čl. 23., ki pravi: **Delovna moč je pod zaščito države**. A žal tudi ta člen ne bo rešil življenja rudarjev. Zakaj se sme nad rudarji kot manj vrednimi državljani, izvajati zakon o zaščiti države le, kadar za svoje delo prosijo večji kos kruha.

Rudarji, stotine nesrečnih žrtev dela in njih ostale vdove in sirote vam kličejo: vzdramite se in vpostavite si moč, ki bo spravila v življenje tudi za vas **člen 23. Vidovdanske ustave**.

Stranka na prodaj.

Narodni socialci so v zadnjem času govorili in pisali za strokovno zedinjenje, kar naenkrat pa so se našli v objemu z demokrati — ker so jim ti obljubili polno kandidatov! Dober tek! Samo nihče ne bo izvoljen, ker demokratov delavci ne marajo, narodni socialci so pa tudi za vedno doigrali med delavci, ker so se prodali kapitalistom. Tudi lažnjiva firma, ki so si jo dali — »Neodvisna strokovna lista« — jim ne bo nič pomagala.

Delavci in delavke bodo volili samo svoje zavedne sodruge, ki so le na listi »Združene Delavske Strokovne Zveze Jugoslavije«.

Domači pregled.

Število zavarovanih delavcev.

Po statistiki Osrednjega urada za zavarovanje delavcev je zavarovanih pri njem 450.000 delavcev.

Draga sol.

Iz odprtega pisma na finančnega ministra Stojadinovića posnemamo, da znašajo režijski stroški za vagon soli 4800 dinarjev, dočim kupuje monopolna uprava vagon soli po 6600 Din. Monopolna uprava je prodajala sol do 1. maja 1925 po 25.000 Din vagon, od 1. maja 1925 pa po 30.000 Din vagon. Draginja torej dela država sama!

Po zakonu o zaščiti države.

Novosadska državna oblast je končala s preiskavo proti tajniku delavske zveze v Beogradu Stojanu Stankoviću in izročila obtožbo sodnemu dvoru v Novem Sadu. Stojan Stanković je na zborovanju dne 30. maja 1925 v Pančevu, ki ga je priredila delavska stranka v hotelu »Pelikan«, med drugim izgovoril besede, ki jih smatra državna oblast za hujškanje proti obstoječi državi in oblasti in se je s tem pregrešil po členu 1 zakona o zaščiti države.

Novi državni proračun

znáša okrog 13 milijard. Proračun bo predložen v kratkem parlamentu. Novi proračun predvideva ogromno povišanje vseh direktnih in indirektnih davkov. O tem proračunu bomo poročali, čim bo definitivno sestavljen. Predvidevati je, da bo številka novega proračuna še narasla.

Mednarodni pregled.

Delovne razmere v Turčiji.

Dokaz, kakšno zanimanje vlada za delavska vprašanja v Turčiji, je zakonski načrt o ureditvi delovnih pogojev, ki je bil pred kratkim predložen narodni skupščini v Angori. Zakonski načrt vsebuje poleg splošnih delovnih pogojev tudi različne, zelo pomembne določbe. Industrijskega dela ne sme opravljati mladina pod dvanajstimi leti; v rudniku se ne sme zaposliti mladine pod osemnajstimi leti starosti. Prepovedano je opravljati nočno delo vsem onim osebam, ki niso dosegle 17. leta starosti. Delovni čas znaša 10 ur dnevno, oziroma 60 ur tedensko. V rudnikih ne sme delovni čas presegati 6 ur dnevno.

Številne druge določbe v tem zakonu značijo velik napredek socialne zakonodaje v Turčiji, ki se more v marsičem kosati z evropsko socialno zakonodajo. Po veliki večini je zakonski osnutek izdelan v skladu z določbami mednarodne konference dela.

Japonsko strokovno gibanje.

Dočim je bila ustanovitev japonske delavske politične stranke onemogočena, so ostale japonske strokovne organizacije edini nosilec delavskega gibanja na Japonskem. Splošna japonska strokovna zveza, najmočnejša japonska delavska organizacija, se je razcepila v dve skupini: splošna strokovna zveza je ohranila 47 strokovnih organizacij, japonskemu strokovnemu svetu, ki je središče radikalnih elementov, pa se je pridružilo 32 strokovnih organizacij. Splošna strokovna zveza šteje sedaj 17.000, japonski strokovni svet pa 11.000 članov. Tudi še malo in nerazvito japonsko delavsko gibanje zato hira radi razbijanja.

Delovni čas v Švici.

Iz »Statistische Mitteilungen« švicarskega urada dela posnemamo, da je v tretjem četrtletju tekočega leta delala ena tretjina delavstva nad 48 ur tedensko. Statistika obsega 1746 obratov z 19.000 zaposlenimi delavci. Skupno je delalo: 110.000 delavcev 48 ur tedensko, 11.000 delavcev manj kot 48 ur tedensko in 69.000 nad 48 ur tedensko.

Podpiranje brezposelnih na Finskem.

Z ozirom na to, da dosedanj zakon o podpiranju brezposelnih delavcev na Finskem radi padanja vrednosti finskega denarja in kratke dobe podpiranja (90 dni) ne odgovarja današnjim potrebam, je predsednik finske republike izdelal nov predlog in ga predložil parlamentu.

Po tem načrtu znaša dnevna podpora brezposelnega delavca od 5—30 finskih mark, ako ima preživljati enega ali več otrok pod 15 leti starosti. Ta podpora pa ne sme presegati dve tretjini plače. Podpora se izplačuje za 180 dni (pol leta).

Delovni urad bojkotira fašiste.

Upravni odbor mednarodnega urada dela ki se je pred kratkim sestel v Bruslju (Belgija), je razpravljal o italijanskih fašističnih strokovnih organizacijah. Zastopnik teh organizacij, Ranzoni, je bil pri volitvi komisije enostavno preglasovan. Nato se je vršila zanimiva debata, pri kateri so povdarjali zastopniki iz raznih držav, da more biti delavski zastopnik le delegat docela neodvisne delavske organizacije. Upravni odbor je končno sklenil, da ne pripusti v nobeno komisijo fašistovskih zastopnikov.

Razpuščene organizacije.

Zvezo grafičnih delavcev je italijanska fašistična vlada razpustila, ker ni hotela kloniti pod terorjem italijanskih fašistov. Razpuščena so bila tudi vsa konzumna društva.

Iz Strokovne komisije.

Konstituiranje novega odbora Strokovne komisije za Slovenijo. Novoizvoljeni odbor Strokovne komisije za Slovenijo se je na svoji seji, ki se je vršila dne 30. decembra 1925, konstituiral sledeče: **Ožji odbor:** predsednik Franc Jernejčič; tajnik J. Golmajer; blagajnik Andrej Bradeško; odborniki: Ciril Štukelj, Franc Jančič, Lovro Jakomin, Andrej Čanžek, Franc Čamernik in Jurij Arh. — **Širši odbor:** Franc Mikec, Ljubljana; Vinko Poderžan, Muta; Valentin Vister, Dobrava; Martin Bibič, Maribor, Franc Pliberšek, Trbovlje in Alojz Köllner, Hrastnik. — **Nadzorstvo:** Ivan Baraga, Brežice; Anton Šušteršič, Ljubljana; Slavko Gorenc, Ljubljana.

Iz revirjev, tovarn in delavnic.

Izid volitev obratnih zaupnikov v tovarnah Kranjske industrijske družbe na Jesenicah, Javorniku in Dobravi.

Kakor smo že poročali, je potekla funkcijska doba našim obratnim zaupnikom za leto 1925 in bile so razpisane nove volitve, ki so se zaključile z dnem 8. januarja. Volilna borba je bila nadvse živahna in v svoji tih agitaciji dela ljuta z ozirom na napeto protagitacijo proti kovinarskim vrstam. Rezultat sam pa govori, kako sodi delavstvo in zakaj.

V tovarni na Savi: SMRJ, podr. Jesenice, oddanih 901 glasov (12 zaupnikov); NSSZ, podr. Jesenice, oddanih 114 glasov (1 zaupnik); SZTD, podr. Jesenice, oddanih 212 glasov (3 zaupniki). Skupaj 16 obratnih zaupnikov za tovarno na Savi. Upravičenih volilcev je bilo 1285, volilo jih je 1227, 13 glasovnic je bilo neveljavnih, 45 jih ni volilo.

V tovarni na Javorniku: SMRJ, podr. Javornik, oddanih glasov 240 (5 zaupnikov); SZTD, podr. Javornik, oddanih 52 glasov (1 zaupnik); NSSZ, podr. Javornik, oddanih 26 glasov (0).

V tovarni na Dobravi je bila vložena samo kandidatna lista SMRJ, podr. Dobrava, in je bila z ozirom na to, ker ni bilo nobene nasprotne kandidatne liste, s tem kot edina lista izvoljena (6 zaupnikov).

Rezultat v vseh treh tovarnah je torej: SMRJ 23 zaupnikov, NSSZ 1 zaupnika, SZTD 4 zaupnike. — To je slika te vsakoletne borbe pri nas, ki jasno kaže, da je razredno-bojevna organizacija zopet enotna in čvrsta. Ponosni smo na to! Sedaj pa zopet na delo, na ono najtežje, tiho miselno delo, ki je naloženo obratnim zaupnikom. Prihodnjic. še ostale podrobnosti.